స్వాతంత్ర్యానంతర కవులపై శ్రీ అరవిందుల తత్త్వదర్శన ప్రభావం

డా. జి. అరుణ కుమారి
సైంటిస్ట్ - బి
హైదరాబద్ కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం

ఈస్ట్‌వెస్ట్ రీసర్చ్ సెంటర్
49, స్వరూప నగర్, పద్మావతి కాలనీ,
ఉప్పల్, హైదరాబాదు - 500 039.

అరవిందుల అరుణ కిరణాలు

ఆచార్య జి. వి. సుబ్రహ్మణ్యం

శ్రీ అరవిందయోగి (1872-1950) పేరు వినగానే విశ్వసాహితీ లోకానికి **Future Poetry** అనే భవిష్యత్కవితా దర్శనం అంతరంగంలో స్ఫురిస్తుంది. భవిష్యత్కవితాదర్శనం చేయగలిగిన శ్రీ అరవిందులు క్రాంతదర్శి అయిన కవియోగి. అందువల్లనే భవిష్యత్కవిత వేదమంత్రంలా రూపొందుతుందని ఆయన దర్శించాడు. అది ఆత్మానుభూతిని ఒక్క ఊపులో, సూటిగా, అద్భుతంగా పఠితకు అందజేయటానికి శక్తివంతమైన సాధనంగా పెంపొందుతుందని చెప్పారు. కవి భావాభివ్యక్తికి మనస్సును, బుద్ధిని, ఇంద్రియాలను, భావాలను, ఊహలను వీలైనంతవరకు ఉపయోగించకుండా ఉండటమో, లేదా - పూర్తిగా విడనాడటమో చేస్తాడు. ఆత్మనుండి సరాసరి ఆవిష్కృతమయ్యేదే అసలైన కవిత్వం అన్నారు. శ్రీ అరవిందులు.

"The true creator of Poetry, the true hearer is the soul"

కవిత్వాన్ని నిజంగా సృష్టించేదీ, వినేదీ, ఆస్వాదించేదీ కూడా ఆత్మయే అన్నది శ్రీ అరవిందుల కవితా సిద్ధాంతం. సనాతన భారతీయ సాహితీ దర్శన సంప్రదాయానికి ఆధునిక విశ్వజనీన కవితా తత్త్వదర్శనమందించిన మహాకవియోగి శ్రీ అరవిందులు. వారు సాధించిన పూర్ణయోగం (Integral Yoga) చూపించిన దివ్యజీవన ప్రస్థానం (The Path of Divine Life), వారు తథ్యమని ప్రకటించిన అద్భుత, సర్వాతీత మానవోత్తముల జన్మ, వారిదైవ విభూతి వలన సృష్టిపరిణామ క్రమం (Evolution) త్వరితగతిని ముందుకు సాగటం, మానవులు అధిభౌతిక ఉన్నతస్థితులనే సాధనా శిఖరాలను అధిరోహించటం - మొదలైన సత్యాలన్నీ వారి ఆధ్యాత్మిక యోగదర్శనశక్తికి ప్రమాణాలుగా నిలిచాయి. శ్రీ అరవిందుల

సాహితీదర్శనం, సాహితీసృజన, విమర్శ ఆ ఆత్మ దర్శనం నుండి ఆవిర్భవించినవే.

కవిత్వ దివ్య భవ్యావేశానికి మూలం ఆత్మయే కాని, మనస్సు (Mind) కాదు. కవితావాక్కును కవిలోని అంతరాత్మయే ఆవిష్కరిస్తుంది. ఆత్మదర్శన ప్రధానమైన కవిత్వంలో కవి సాధించే ఉదాత్తాభివ్యక్తిని గురించి శ్రీ అరవిందులన్న ఈ మాటలు గుర్తుంచుకోతగ్గవి.

కవిత్వవాణి మన భౌతికం కంటె అతీతమైందీ, మన బుద్ధి కంటె మించిందీ అయిన ఒక అతీత మానసిక శక్తి (Super Mind) నుండి పుడుతుంది. ఆ అతీత మానసిక శక్తి వస్తువుల ఆధ్యాత్మిక అస్తిత్వాన్ని విశాలమైన దృష్టితో అంతర్గతమైన సత్యంగా దర్శిస్తుంది. ఆ సత్యప్రకాశ మాహాత్మ్యాలను అంతఃప్రేరణ నుండి దివ్యభవ్యావేశంతో పుట్టిన భాషలో ఆవిష్కరిస్తుంది. ఆ భాష ఆత్మానంద విభూతిని వ్యక్తం చేసే అంతర్వాణి పలికే శబ్దాల వలన అభివ్యక్తమౌతుంది. ఆ అభివ్యక్తిని మంత్రంతో పోల్చవచ్చు - అన్నారు శ్రీ అరవిందులు. నిజానికి ఇది ఆధునిక ఆర్షదర్శనం. అందుకే శ్రీ అరవిందుల భవిష్య కవిత్వ దృక్పథం Over-head Aesthetics. అంటే - అతీంద్రియమైన కవితాసౌందర్య తత్త్వ దర్శనమని భావం. ఇది ఒక అంతర్వికాస గతిసూత్రాన్ని ఆశ్రయించుకొని ఈ శతాబ్దిలో ఏర్పడిన వాస్తవ పరిణామ దశగా శ్రీఅరవిందులు వ్యాఖ్యానించారు.

మానవ చరిత్రలో లాగానే కవిత్వ చరిత్రలో కూడా పరిణామ దశలు ప్రస్ఫుటంగా గోచరిస్తాయి. మనిషి భౌతికం నుండి ఆధ్యాత్మికం వైపు పురోగమనం సాగించి, దశలు దశలుగా వికాసదశలు పొందినట్లే కవిత్వం కూడా వికాసాన్ని పొందుతుంది- అని పేర్కొంటూ శ్రీ అరవిందులు ఇంగ్లీషు సాహిత్యంలో ఆయాకాలాలలో, ఆయాకవుల, కవితాదృక్పథాలలో ఆవికాస దశ ఎట్లా కనపడుతుందో

సోదాహరణంగా వివరించారు. ఛాసర్ కవిత్వంలో సూక్ష్మభౌతిక స్పృహ ప్రధానంగా ఉంది. షేక్స్పియర్ కవిత్వంలో సృజనాత్మక శక్తి గల కవిత్వం రూపుకట్టింది. 18వ శతాబ్ది కవిత్వంలో బౌద్ధిక, మానసిక శక్తులను ప్రదర్శించిన కవిత ప్రత్యక్షమైంది. ఆకాలంలోనే మార్మిక తాత్త్విక కవిత్వ శాఖ కూడా విస్తరించింది. కాల్పనికయుగ కవిత్వంలో మనిషిలోని అవ్యక్తజీవ చైతన్య వైఖరులను వెలార్చే కవితాస్పృహకు ఉషఃకాంతులు ప్రసరించాయి. 19వ శతాబ్ది ఉత్తరార్ధంలో కవిత్వం బహుముఖ మేధాశక్తిని ప్రదర్శించే ప్రవృత్తిని వెలార్చింది. 20వ శతాబ్దిలో కవిత్వం దివ్యలయాత్మక భాషాభివ్యక్తితో ఆనందానుభవంలోని అనంతమైన అంతర్లయను అనుభవంలోకి అక్షర ప్రవాహంలా దూకించే సద్యశ్శక్తిమంతమైన అభివ్యక్తివైపు వికాసయాత్రను సాగిస్తున్నదని శ్రీఅరవిందులు వ్యాఖ్యానించారు.

మరొక రకంగా చెప్పాలంటే – ఆంగ్లకవిత్వం అలనాటి బ్లేక్‌కవి మానసిక దశావిస్ఫూర్తి దశనుండి, వర్డ్స్‌వర్త్ ఆధ్యాత్మికానుభవ అభివ్యక్తి వరకు సాగింది. ఆ తరువాత కోల్‌రిడ్జి ఆధిభౌతికస్పృహ, షెల్లీ భావనాత్మక అతీంద్రియ పరిణామస్పృహ, కీట్స్ దివ్యసౌందర్యా రాధనం – పరిణత వికాస దశలను సూచిస్తున్నాయి. విక్టోరియన్ యుగకవుల బుద్ధి శక్తి ప్రదర్శనానంతరం ఆధునికయుగంలో అతీత మానవ మానసిక శక్తుల అభివ్యక్తి స్పృహను మనం దర్శిస్తున్నాం. అందుకు **Whitman, Tagore, Yeats** కవితలే సాక్ష్యాలు – అని వివేచించారు శ్రీ అరవిందులు.

కవిత్వ వికాస దశలలో శ్రీ అరవిందులు వరుసగా పేర్కొన్న **Psychic, The Inner Mind, The Higher Mind, The Illuminated Mind, The Intuitive Mind** వీటన్నిటికీ పైన **Over mind and Over head Aesthetics** స్థితులను, ఆయన సోపపత్తికంగా వివరిస్తున్నా, ఆ వివేచన పద్ధతి సమాధి భాషలో సాగుతున్నదనిపిస్తుంది. అది సహజమే. ఆత్మానందం నుండి ఆవిర్భవించే కవితాకళానుభవాన్ని చెప్పటానికి సమాధి భాషే

సమర్థవంతమైంది. అందుకే శ్రీ అరవిందుల విమర్శ ప్రస్థానం అని పేరు పొందింది.

భారతీయ సాహిత్యశాస్త్ర దర్శనాలలో స్ఫోటకమూ, ఆత్మప్రేరిత అంతర్దర్శనానికీ ప్రాధాన్యం ఉంది. దాన్ని శ్రీఅరవిందులు కావ్యసమాలోచనంలో గ్రహించి ఉపనిషత్సంప్రదాయాన్ని ఉన్మీలింప జేశారు. ''కావ్యః సత్యశ్రుతః'' అనే ఋగ్వేద సూక్తం శ్రీఅరవిందుల విమర్శసూత్రం. కవిత్వం దృశ్యం, శ్రవ్యం అయితే దాని దర్శనం అంతర్దర్శనం. దాని శ్రవణం అంత శ్శ్రవణం. కవిత్వంలో మనం వినే శబ్దలయ నిజానికి మనం వినేదాంట్లో ఒక భాగం మాత్రమే. అసలు మనం వినే శబ్దలయకు అది సహకారం చేసేది మాత్రమే. మనకున్న చెవులు మన లోపలి చెవులకు చెవులు; బయటి చెవులు లోపలి చెవులకు వాహికలు. ఉపనిషత్తులలో చెప్పినట్లు ''శ్రోత్రస్య శ్రోత్రమ్'' – అందుకే శ్రీఅరవిందులు అంటారు– ''దార్శనిక శబ్దతరంగాలు అంతరాత్మ యొక్క లోలోతుల్లో నుండి విచ్చుకుంటూ వస్తున్న వైఖరియే కవిత్వం'' అని.

శ్రీఅరవిందులు చెప్పే Rhythm -అంటే లయ – కావ్యార్థాన్నే కాక పరమార్థాన్ని కూడా తెలిసికొని అనుభవించటానికి తోడ్పడుతుంది. అది సామాన్యంగా సాహిత్యవేత్తలు విశ్లేషించే తాళం, గతి, లయ, మాత్రలు, గణాలు, పాదవిభజనలు, పదాది అంత్యప్రాసలు, శబ్దాలంకార ప్రయోగవైచిత్రులు, రీతులు శబ్దార్థ శయ్యలు, సంగతులు, స్వరభేదాలు, అర్థధ్వని విశేషాలు, భావార్థ సంయోగ ప్రవృత్తులు మొదలైన వాటికి సంబంధించింది కాదు. మానవ అంతరాత్మలో సహజంగానూ, దైవికంగానూ సంక్రమించిన రాగతాళ లయ బద్ధమైన సచ్చిదానందానుభూతికి ఆస్పదమైన భౌతికాతీత, స్వయంప్రబుద్ధ చైతన్యలహరికి సంబంధించింది. అది సాహిత్య విమర్శకులు ప్రస్తావించే తాళలయ లక్షణాలు కంటే విశిష్టమైన స్వరతరంగ ప్రకంపనల

(Vibration) సంపుటి. ఇది బ్లూమ్ ఫీల్డ్, ఛామ్‌స్కీ మొదలైన భాషావేత్తలు చెప్పే భాషా శాస్త్ర సిద్ధాంతాలకూ, నిర్మాణ వాదులకూ, **Post-Structuralism** వాదులకూ కొరుకుడు పడనిది. కాని, అశాస్త్రీయం కానిది, అనాదరించలేనిది. ఆధ్యాత్మిక అస్తిత్వమూలమైనది. వైఖరీ వాక్కు, స్ఫోట, ధ్వని - ఇవన్నీ ఆత్మానందానుభవ స్ఫురకశక్తికి పూర్వరంగాలుగా నిలుస్తాయని శ్రీఅరవిందుల భాష్యం.

శ్రీఅరవిందుల దృష్టిలో కావ్యానందం, కావ్య సౌందర్యం వేరు కావు. ప్రాచీన భారతదేశంలో వేదాలూ, ఉపనిషత్తులూ, కావ్యాలూ పుట్టినప్పుడు ప్రజల సౌందర్య సంస్కారం తత్త్వ, మత సంస్కారాలతో మిళితమై, వారి సంస్కృతి స్పృహలో సమన్వయ దృష్టికి పోషకంగా ఉండేది. ఆధునికులు సౌందర్య స్పృహను తత్త్వమత స్పృహల నుండి విడదీసి చూడటానికి ప్రయత్నించారు. ఆనందాన్ని సౌందర్యాన్ని వేరువేరుగా పరిగణించి విమర్శించారు. ప్రాచీనులు సత్య శివ సుందరాలను ఒక సంపుటిగా భావించారు. అందమైన వాక్కు విశ్వాత్మను శక్తిమంతంగా ఆవిష్కరిస్తుందని తలచారు. సౌందర్యభావ(న)ం, సద్యఃపరనిర్వృతి, వాటిని ఉపాసించటం, ఆస్వాదించటం దివ్యత్వంగా భావించారు. అయితే, ఆ అనుభూతిని తర్కబుద్ధితో ఆలోచించే పద్ధతి క్రమంగా పెరిగి, భారతీయ కావ్యశాస్త్రంలోనే ఒక కొత్త పరిణామానికి దారి తీసింది. దానితో కావ్యబహిర్గత లక్షణాల వివేచనం, విశ్లేషణం విరివిగా సాగాయి. అయినా, ఆధ్యాత్మిక దృష్టితో కావ్యరసాస్వాదనం చేసే పద్ధతి మాత్రం మరుగున పడలేదు. పైపెచ్చు క్రమంగా కోలుకొని బలం పుంజుకుంటూ వచ్చింది. ఆసియా దేశాలలో కూడా అదే పద్ధతి దాదాపుగా కనపడుతుంది. పాశ్చాత్య సాహిత్యాలలో కూడా ఈ ఆధ్యాత్మిక దృక్పథం రాను రాను చోటు చేసికొంటూ వచ్చింది. ఏమైనా, మనం మరల మన ప్రాచీన దృక్పథాన్ని పెంచుకొని సౌందర్యానందాల అద్వైతాన్ని

దర్శించినప్పుడు మాత్రమే నిజంగా స్వాతంత్ర్యం పొందినవాళ్ళ మౌతామన్నారు శ్రీఅరవిందులు.

మనకు కావ్యసౌందర్య, కావ్యానందాలను గురించిన సమగ్రమైన సన్నిహితమైన అవగాహన లేకపోవటంతో – ఈనాడు నిర్దుష్టమైన కావ్యతత్త్వ దర్శనం చేయటానికి ఎన్నో అవరోధాలు ఏర్పడుతున్నాయి. ఆధునికులు తమ అంతర్గతమైన అభిరుచులకూ, బహిర్గతమైన అనుభవాలకూ సమన్వయం కుదుర్చుకోవటం ద్వారా కళానందం పొందగలమని భావిస్తున్నారు. కాని, సద్యః పరనిర్వృతిని పొందే బదులు తాత్కాలిక కళాసుఖాన్ని పొందుతున్నారు. అది వారి జీవితంలో గాని, ఆత్మలో గానీ లోతైన అనుభూతినీ ఆనందాన్నీ ఇవ్వటం లేదు. మానవాత్మ ఈ రెండింటిలో ఏదో ఒక మార్గం ద్వారా మాత్రమే కావ్యానందాన్ని పొందగలదు. మొదటి మార్గంలో స్వీయజ్ఞానం వలన ఏర్పడిన దృక్పథంతో ఆత్మానుభవంలోని లోతులను పొందవచ్చు. రెండో మార్గంలో ప్రపంచంలో కనపడే సౌందర్యవస్తువులను దర్శించి, వాటిలో అంతర్గతంగా ఉండే సత్యాన్ని దర్శించి, దాన్ని తాదాత్మ్యంతో రసావేశంతో పొంది, ఆత్మానందాన్ని అనుభవించవచ్చు. ఈ రెండింటినీ సమన్వయించుకుని కూడా కావ్యసౌందర్యానందాలను అనుభవించవచ్చు. ఎలాగంటే – వస్తుగతంగా కనపడే సౌందర్యాన్ని దాని అంతర్గత విశ్వజనీనమైన సత్యంగా దర్శించి, దాని వలన ఆత్మానందాన్ని పొందవచ్చు. ఈ అనుభవం ప్రాచ్యదేశాలన్నింటిలో పూర్వం జీవితానుభవసారంగా ప్రజలు దర్శించి అనుభవించేవారు. ఆధునిక మేధ ఆత్మయొక్క లోతులనుదర్శించే స్పృహలో అలసభావం అనుసరిస్తోంది. అందువలన ఆనందానికి బదులు అసమగ్ర అనుభవాలకు గురియై ఆందోళన చెందుతున్నది. ఆ ఆందోళనను తొలగించుకొని మానసిక సమత్వాన్ని పొందటమే కళాప్రయోజనంగా కళానుభవంగా భావిస్తున్నది. ప్రాచీన కళానంద దృక్పథానికీ, ఆధునిక కళా సౌందర్య దృక్పథానికీ ఉన్న భేదమే ఇది. దృక్పథాలలో ఉండే భేదాలే అనుభవాలలో కనపడుతున్నాయి.

ఈ సమస్యకు మూలకారణం ఒకటున్నది. అది-కావ్యసౌందర్యానందాలను లౌకిక సుఖదుఃఖాల సంతోషాల స్థాయిలో ఆధునికులు ఆలోచిస్తూ, దానిని మనస్తత్త్వ శాస్త్ర విషయంగా వివేచించి విశ్లేషించడం. కాని, నిజానికి సౌందర్యం ఆనందం ఒక్కటే. అవి ఆత్మ చైతన్యస్పృహకు సంబంధించినవి. అవి అలౌకికాలే కావు. దివ్యాలు కూడా. అవి ఆనందాభివ్యక్తులు. వాటిని దర్శించి సృజించిన కవి మహాత్ముడు, మహర్షి. అనుభవించిన రసికుడు మహానుభావుడు.

The Poet has in him a double personality, a double instrument of his response to life and existence. There is in him the normal man absorbed in mere living who thinks and feels and acts like others, and there is the seer of things. The super normal man, the super-soul or delight soul in touch with the impersonal and eternal fountains of joy and beauty who creates from the source and transmutes by its alchemy all experience into a form of the spirit's Ananda. (The soul of Poetic Beauty & Beauty)

ఇది అరవిందుల సాహిత్య సౌందర్య తత్త్వ దర్శనం! ఇది వారి సమగ్ర తత్త్వదర్శనంలో ఒక అంతర్వలయం!

2

''స్వాతంత్ర్యానంతర కవులపై శ్రీఅరవిందుల తత్త్వదర్శన ప్రభావం'' - అనే అంశం మీద పరిశోధన వ్యాసం రాసిన విజ్ఞురాలు డా.. జి. అరుణ కుమారిగారు. మానవతావాదం మీద వీరు రచించిన గ్రంథం బాగా ప్రచారంలో ఉంది. ఈ గ్రంథం కూడా మంచి ప్రాచుర్యంలోకి వస్తుందని విశ్వసిస్తున్నాను.

డా.. జి. అరుణకుమారి గారు ప్రసిద్ధ తత్త్వవేత్తల కుటుంబంలో అడుగు పెట్టింది. ఆ వంశంలో కీర్తిపతాకగా నిలిచిన తత్త్వదర్శన విజ్ఞానాన్ని సాహిత్య క్షేత్రానికి వ్యాపింప చేసి మెట్టినింటి కీర్తిని మింటిదాకా ప్రసరించేటట్లు చేసింది. విషయం చాలా గంభీరమైంది. కృషి చాల అభినందనీయమైనది.

19, 20వ శతాబ్దాలలో భారతీయ పునరుజ్జీవన చైతన్యానికి దోహదం చేసిన దార్శనికాచార్యులలో సమగ్రమూర్తి మత్వాన్ని ప్రదర్శించిన కవి యోగి శ్రీఅరవిందులు. శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస నుండి పరంపరగా భారతజాతి జీవితాన్ని, సాహిత్యాన్ని ప్రభావితం చేస్తున్న మహాత్ములలో అటు రాజకీయ, సాంఘిక, సాంస్కృతిక, ఆధ్యాత్మిక, కవితా రంగాలలో సమర్థవంతమైన పాత్రను సమంగా నిర్వహించి, అటు ఆధ్యాత్మిక సాహిత్య దర్శనాలలో హిమసన్నగ సదృశ్యమైన స్థానాన్ని పొంది ప్రపంచతత్త్వ సౌందర్య దర్శనాల మీద తమ ప్రభావాన్ని వేసిన పుణ్యమూర్తి శ్రీఅరవిందులే. అందువలన కవుల మీద వారి భావజాలం మీద శ్రీఅరవిందుల తత్త్వ దర్శనాల ప్రభావం ఎలా పడింది. ఎంత మంది మీద పడింది. తెలుగు సాహిత్య వికాసానికి అది ఎంతవరకు తోడ్పడింది అని పరిశీలించడం సమకాలీన సాహిత్య స్పృహకు సంబంధించిన విలువైన అంశం. దానిని తీసికొని నిపుణంగా నిర్వహించిన డా.. అరుణకుమారి గారు అభినందనీయురాలు.

ఆధునిక ప్రపంచానికి అరవిందులు చూపించిన జీవన పథం దివ్యజీవన ప్రస్థానం. సాధనపథం పూర్ణయోగం సాహిత్య పథం సౌందర్యానందాల అద్వైత దర్శనం. స్వాతంత్ర్య పథం– భౌతికం నుండి ఆధ్యాత్మికం వైపు చేసే ప్రస్థానం శ్రీఅరవిందుల భవిష్యత్కవిత ఈ చతుర్ముఖ దర్శన భారతి. దీన్ని దర్శించి ఉత్తేజితులై, ప్రభావితులై, ప్రతిభావంతంగా అనేక ప్రక్రియలలో ప్రయోగాలు చేసిన తెలుగు కవుల వెలుగు రేఖలను విశ్లేషించటం ఈ గ్రంథ లక్ష్యం. డా..అరుణకుమారి గారు ఈ గ్రంథంలో చేసిన వివేచనసంతా సూక్ష్మంగా చెప్పకోవాలంటే – ఈ క్రింది ఫలితాంశం చాలు.

"శ్రీ అరవిందులు అధిమానసిక కళాతత్త్వానికి ఒక క్రొత్తలక్షణ సిద్ధాంతాన్ని రూపొందించి ఈనాటి సాహిత్యాన్ని ప్రభావితం చేశారని చెప్పవచ్చు. శ్రీఅరవిందులు సమగ్రతత్త్వ శాస్త్ర ప్రభావం సమకాలీన కవుల మీద బాగా కనిపిస్తుంది. వీరి కవిత్వంలోని వ్యాఖ్యానం సంశ్లేషణాత్మకమైనది. వీరి కవితల్లోని ఇతివృత్తం, సన్నివేశాలు ఎప్పుడూ

పరస్పరం సన్నిహిత సంబంధాన్ని కలిగి ఉంటాయి. శ్రీఅరవిందుల ఆదర్శం ఆధ్యాత్మికమైనది కాబట్టి స్వాతంత్ర్యానంతర కవుల ఆదర్శభావాలకి పతాకవంటిది. రాయప్రోలు సుబ్బారావు, దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి, దాశరథి, శ్రీశ్రీ, తల్లావఝ్ఝల శివశంకరశాస్త్రి, నోరి నరసింహ శాస్త్రి, కరుణశ్రీ, కోవెల సుప్రసన్నాచార్యులు మొదలైన స్వాతంత్ర్యానంతర తెలుగుకవులు తమరచనల్లో అరవిందుల ప్రకృతి భావాలను, అధి భౌతిక భావాన్ని, భవిష్య భావాన్ని, రూపాంతర యోగభావాన్ని, దివ్యమానవ జాతిభావాన్ని ప్రతిబింబింప చేశారు.

డాక్టర్ జి. అరుణకుమారి గారి వివేచనలో విలువైన విశేషాలను కొన్నింటిని పఠితలు తప్పక హర్షిస్తారు. మచ్చుకు–

1. ఆధునిక కవిత్వం ఒక మంత్రం లాంటిదని భావించే కవులు శ్రీఅరవిందుల ప్రభావాన్ని ప్రత్యక్షంగా పొందినవారు. వారి కవిత్వం ప్రతీకాత్మకంగా ఉంటుంది. వారు కల్పించే ప్రతీకలు పాండిత్యంలో కాక, వాసనాజన్యమైన సహజప్రజ్ఞ చేత గుర్తించబడతాయి. అవి ఒక మార్మిక తాత్త్విక జీవిత రహస్యాన్ని ధ్వనింప జేస్తాయి. ప్రతీకల ద్వారా కవి ఒక దర్శనాన్ని, అనుభవాన్ని లోకానికి అందించడానికి యత్నిస్తాడు. కొన్ని ప్రతీకలు మార్మికతనే కాక అంతర్గత గుప్త జీవితాన్ని వ్యక్తం చేస్తుంటాయి. ప్రతీకలు సామాన్యంగా ఆధ్యాత్మిక వాస్తవికతకు అనుభవాభివ్యక్తులై ఉంటాయి.

2. అతీంద్రియ కవితా సౌందర్య తత్త్వ దర్శనాన్ని సమాధి భాషలో వ్యక్తం చేసే ప్రవృత్తి శ్రీఅరవిందుల కవితా ప్రభావం ఉన్న కవులలో కనబడుతుంది.

3. భౌతికం నుండి ఆధ్యాత్మికం వరకు ప్రస్థానం చేస్తున్న ప్రవృత్తి కవితలో, వస్తువులో, అభివ్యక్తిలో సామాన్యంగా గోచరమౌతూ ఉంటుంది.

4. ఛందోవిన్యాసం కంటె అంతర్లయ ప్రధానమైన అభివ్యక్తి

శ్రీఅరవిందుల ప్రభావమున్న రచయితలలో ఎక్కువగా కనపడుతుంది.

5. ఆధ్యాత్మిక దృష్టితో కావ్యరసానందాన్ని ఆస్వాదించే పద్ధతికి ప్రాణప్రతిష్ఠ చేస్తున్నట్లు ఉంటుంది శ్రీఅరవిందుల ప్రభావమున్న రచన.

స్వాతంత్ర్యానంతర కాలంలో భౌతిక, హేతువాద, మనో విశ్లేషణ, రాజకీయ, సామాజిక సిద్ధాంతాల బారిన పడి, సాహిత్య మూల్యాలతో పాటు ఆధ్యాత్మిక మూలాలను కోల్పోతున్న తెలుగు సాహిత్యాన్ని పునరుద్ధరించి, దాని పూర్వవైభవాన్ని ఆధునికంగా వినిర్మించాలని యత్నించిన కవిలోకం మీద ప్రత్యక్షంగా గానీ, పరోక్షంగా గానీ శ్రీఅరవిందుల ప్రభావం ఉండక మానదు. అయితే, అది సమష్టి ప్రభావంలో ఒక అంశంగా ఉన్నదా, లేదా, ఏకైక ప్రభావంగా ఉన్నదా అని విశ్లేషించడం విశేష కృషితో కూడుకున్న విషయం. ఆ క్లిష్టమైన వివేచనను డా.. జి అరుణ కుమారిగారు నిపుణంగా నిర్వహించారు. ముఖ్యప్రభావ క్షేత్రాలుగా ఆరింటిని ఎన్నుకుని ఆయా రంగాల్లో ప్రభావం ప్రవర్తిల్లిన పద్ధతులను సోదాహరణంగా నిరూపించారు. ఆ ఆరూ ఇవి– 1. ప్రకృతి భావం, 2. జాతీయభావం, 3. సామాజిక భావం, 4. భక్తిభావం, 5. అధి భౌతిక భావం, 6. భవిష్యభావం. ఈ విభాగ విశ్లేషణతో ఈ పరిశోధనకు ఒక పరిపూర్ణత వచ్చింది.

మొత్తం మీద కొందరు తెలుగు కవుల మీద పడిన శ్రీఅరవిందుల అరుణ కిరణాల సప్తవర్ణాల వివేచనం ఈ గ్రంథం. ఈ అరుణ కిరణాల ప్రసార భారతి డా.. అరుణ కుమారి గారు కావటం ఔచిత్యం. రచయిత్రికి నా హార్దిక శుభాభినందనలు!

హైదరాబాదు
3.3.2001 జి. వి. సుబ్రహ్మణ్యం